

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къыдэкы

№ 190 (21919)

2019-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

ЧЬЭПЫОГЬУМ и 19

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЬЭ ИИЭЛ
къыхэтыутыгъэхэр ыки
нэмыйк къэбархэр
тисайт ижүүгъотэштых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Анахь дэгъухэр къэнэфагъэх

Къэралыгъо зэнэкъоюу «Урысыем ипредприниматель ныбжык-2019» зыфиорэм ишъолыыр едзыгъо чьэпыогъум и 16-м Адыгейим предпринимательствэм ӏэпылэгъу фэхъугъэнымкэ и Гупчэ щыкъуагъ.

Юфтхъабзэм бизнесмен 12 хэлэжьагъ, ахэр лъэнныкуицкэ зэнэкъокъуугъэх: «Фэло-фашээр», «Сатыушыныр», «Мэкъумэш хъызмэтыр».

Фэло-фашээр фытегъэпсыхъэгэе лъэнныкомкэ теклоныгъэр къыдихыгъ Мые��уапэ шылсэурэ Бэрзэдж Рэщидэ. Кофем епхыгъэ бизнесым ар хэшагъ.

Сатыушынымкэ предприниматель анахь дэгъоу къыхахыгъ Гъащэ Рэмэзан (Мые��уапэ). Онлайн-кассэхэм ящэн зэхэшгээным къэлэ ныбжыкъээр фэгъэзагъ.

Лъэнныкуоо «Мэкъумэш хъызмэтыр» зыфиорэм теклоныгъэр къытшыдихыгъ къуаджэу Кошхъабле шылсэурэ Алексей Федоровын. Коцыр, натрыфыр, тыгъэгъазэр, нэмыйк культурэхэр предпринимателым къельэйх. Жюриим хэтхэм зэдаштэгъэ унашьом диштэу хъызмэтишлангээ «Радуга» зыфиорэр къэзигъэлэгъогъэ Сапий Ерстэми финалым ихьагъ. Щэм ыки лым якъыдэгъэкъыжын ар фэгъэзагъ.

Адыгейим предпринимательствэм ӏэпылэгъу фэхъугъэнымкэ и Гупчэ зэфэхысыжь зэришьгээмкэ, шэклогъум ыклем Урысые зэнэкъоюм ифинал зыщизэхэшт къалэу Казань республикэм илъыкъуи 4 агъекощт.

Зэнэкъоюм ишъольыр едзыгъо хэлэжьагъэхэр зэхэштаклохэм къыхагъэшгэх, теклоныгъэр къыдэзыхыгъэхэм шүхъафтын лъаплэхэр (телефизорхэр) афагъешшошагъэх.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Чьэпыогъум и 20-р — гъогу хъызмэтым иIoфышIэхэм я Маф

Адыгэ Республикэм
игъогу хъызмэт иIoфышIэхэу, иветеранхэу
лъытэнэгъэ зыфэтишыхэрэр!

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэкъым фэшI тышьу-
фэгушо!

Гъогу псэольшынным ылъэныкъоюо Ioф зышэхэ-
рэм непэ мэхъанэшо яэу щит. Экономикэмэ со-
циальна лъэнныкъомрэ яхэхъоныгъэкъ, цыфхэм
ящиацкэ нахьышу шыгъэнымкэ гъогушхэм пшъе-
рлышишо зэшшуахы.

Ильэс къэс автомобильхэм япчъагъэ зэрэхахъо-
рэм dakloy джырэ щылакъэм къыгъэуцурэ пшъэрлы-
хэм атегъэпсыхъагъэу гъогухами нахь зягъэшомб-
гүйэн, язытет нахьышу шыгъэн фаеу мэхъу.

Непэ Адыгейим игъогушхэм Ioфышо агъэцакъэ
республикэм игъогухэр нахьышу шыгъэнхэм пае:
автомобиль гъогукъэхэр ашых, жын хъугъэхэр агъэ-
цэлэжьых, джырэ уахътэм диштэрэ лъэмиджхэр
ашых.

Адыгейим ихэхъоныгъэкъ Ioфыгъохэу зэшшош-
хыхэрэм яшуагъэ къызэрэкъоштим, инвестициехэм

альэнныкъоюо Ioфхэм язытет нахьышу хъуным ахэр
зэрэфэлжэштхэм тицыхъэ тель.

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэкъым фэшI зэкъэми
тышбуфэлтэо поауныгъэ пытэ шуилэнэу, Адыгейим-
рэ Урысыемрэ яфедэ зыхэлэ Ioфэу жъугъэцакъэ-
рэм тапэки гъэхъэгъакъэхэр щышуушынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
Къумпыйл Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашь

Рэзэнгъэ тхыль ятыгъэнэм фэгъэхъыгъ

Транспортым ыльэнъыкъокэ гъэхъагъэу ялхэм ыкъи ильэсыбэ хульгэу гутигъэ фырзяу юф зэршээрэм апае рэзэнгъэ тхыль ятыгъэнэу:

1) Гудим Павел Василий ыкъом — муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекъуапэ» имуниципальнэ предприятиеу «Мыеекъопэ троллейбус гъэорышаплэр» зыфиорэм итроллейбус иводитель;

2) Косолапова Ларисэ Геннадий ыпхъум — яхъзэхэль обществэу «Автовокзалхэмрэ автостанциехэмрэ яобъединение» инженер;

3) Фурсов Евгений Николай ыкъом — муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекъуапэ» имуниципальнэ предприятиеу «Мыеекъопэ троллейбус гъэорышаплэр» зыфиорэм испесарь;

4) Хагъундэкъо Рустлан Къасимэ ыкъом

— пшэдэкъижъэу ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Нива» зыфиорэм иводитель;

5) Хапэкъо Маринэ Бязрыкъо ыпхъум — яхъзэхэль обществэу «Автовокзалхэмрэ автостанциехэмрэ яобъединение» икассир-контролер;

6) Череповская Аллэ Алексей ыпхъум — муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекъуапэ» имуниципальнэ предприятиеу «Мыеекъопэ троллейбус гъэорышаплэр» зыфиорэм икондуктор.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыйл Мурат къ. Мыеекъуапэ, чъэпьюгъум и 16, 2019-рэ ильэс N 294

Мыеекъуапэ щэкло

Я III-рэ Дунэе научнэ конференциеу «Бжыхъэ хысап еджэнхэр» зыфиорэр Мыеекъуапэ щэкло.

Конференцием нэбгыри 100-м еху хэлажъэ. Ахэр Урысыем икъэлэ зэфэшхъафхэм анэмькэу Великобританием, Польшем, Израил, Венгрием ыкъи нэмькэ хэгъэгүхэм къарыгъягъэх.

Чъэпьюгъум и 16-м конференцием иофшэн Адыгэ къэралыгъо университетым щыригъягъягъэ. Ар къызэуихъы ыкъи хэлэжъэнхэр къызэуихъафхэм шүүфэс къарихыгъ ректорэу Мамый Даутэ.

Иофшэнгъу зэхэсигъом къы

щыгушылагъэх университетым ипрофессорэу Шыумэфэ Мыеекъамэтрэ кавказ хысап гупчэм илашэу Андрей Райгородскэмрэ. Еланэ секции зэфэшхъафхэм ялошлан рагъэжъягъ. Конференциер окюфэ научнэ докладхэм анэмькэу студентахэр, магистрантахэр ыкъи аспирантахэр непэ хысапым, физикэм ыкъи компьютернэ наукахэм ялъэнэхъ кээфэшхъафхэм хэхъоньгъэу ашыхэрэм яхыллагъэу лекциехэм къяджэштых.

СИХЪУ Гощнагъу.

Дин фэло-фашихэм афэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэмрэ Пшызэ шъольырымрэ ашылсэурэ быслымэнхэм я Диндэлэжъялэ тхыль цыклоу «Джаназа. Краткое описание похоронных обрядов» зыфиорэр къигъэхъзырыгъ.

Джынээ нэмаз зэрашыре, хъадэ фэло-фашихэм зэрагъэцкэлэр шыкъилем нэмькэу, къин къызфыкъокыгъэм зэрэфэтхъаусхэнхэ, щыгъынхъяжъыр зэрашын, къэхальэм зэрэкъонхэ фаем ыкъи нэмькэ иофхъохэм афэгъэхъыгъэ къэбар игъэктотыгъэхэр аш дацтэштых. Хъадэ фэло-фашихэм ягъэцкэлэнхэр быслымэнхэр зэфэдэ шапхъэхэм атхъанхэм тхыльыр фытегээпсихъягъ.

Аш фэгъэхъыгъэ зэхахъэхэр 2019-рэ ильэсим чъэпьюгъум и 14-м Тэххутэмъкье районым, чъэпьюгъум и 16-м Тэуцожь районым ашыкъуагъях. Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ янэмькэ чылпэхэу быслымэнхэр зэхэуягъэу зыншылсэурэмы мы охтэ бла-гъэм аш фэдэ иофхъабзэхэр ашызэрхъяштых.

Общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэр», Адыгэ Республикэм инахыижхэм я Совет, гъэцкэлкэо хабзэм илъыкъохэр илэпийгъухэу аш фэдэ зэхахъэхэр зэхээшээрэд Адыгэ Республикэмрэ Пшызэ шъольырымрэ ашылсэурэ быслымэнхэм я Диндэлэжъялары.

— Аш фэдэ зэхахъэхэр зы

ДЖАНАЗА

Краткое описание похоронных обрядов

Мы ильэсим имэлыльфэгъу циу АР-м и Лышхъэу Къумпыйл Мурат зипашэр Тыркуумазэ Адыгэим икъигъэ делега-

зыщэлэ, зэзэгъыныгъэ лъеныхъуитгээ зэдашыгъагъ аш фэдэ фестиваль зэдэзэхашэнэу. Адыгэим икъигъэ делегацием къылгэцкъыгъэх Дюзджэ дэт университетым иректор, щезыгъаджэхэрэй ыкъи студентхэр. Мы еджаплэмрэ Адыгэ къэралыгъо университетымрэ аужыре ильэсхэм зэгурьоху юф зэдашэ. 2013-рэ ильэсим къыщегъэжъягъэу Адыгэим икъигъэ кълээгъаджэхэм Дюзджэ иуниверситет студентхэм адьгабзэр ащарагъашэ. Адыгабзэр тэ тильэпкъэгъухэм ямызакъоу, тырку студентхэми ягуалеу алэ къырагъахэ.

Джы, фестивалэу тыгъуасэ къызэуахъгъэм къызэрдилытэу, университетитгээ яркторхэм зэлүкігъэ зэдьрэгъягъ. Тапэки еджаплэмрэ зэрэзэдэлжъэштхэм ахэр тегущылагъэх.

(*Тикорр.*)

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр фэхъаусыхэ Дрокин Сергей Леонид ыкъом — Урысые Федерации и Президент и Полномочнэ лыкло и Аппарат Къыблэ федеральнэ шъольырымкэ ифедеральна инспектор шхъялаэу Адыгэ Республикэм щылэм ятэ дунаим зэрхэжъыгъэм фэш.

Щытхъур къылэжьыгъ

Блащэпсынэ икэлэ пүгъэу, хэбзэлаххэмкэ федэральнэ къулыкум и Гъэорышаплэу Адыгэ Республика м щыэм итхаматэу Дышъэк Адам Ауес ыкъом УФ-м икъэралыгъо тын льаплэу — орденэу «За заслуги перед Отечеством» зыфиорэм имедалэу я II-рэ шуашэ зилэр бэмушау къифагъешшошагъ.

Ветеран движением хэхьюнгъе ышынымкэ, ззо зэпэуцужхэм ахэлжьагъехэм I-тэйлэгъу афэхуугъэнымкэ Дышъэк Адамэ Ioфэу ыгъэцаклэрэм къэралыгъом ипащхэм осэшо къифашыгъ.

Исэнххат фэшыгъкеу пшъэрылэу зыфигъеуцужхыирэр щитхуу хэлэу зеригъэцаклэрэр, опытышхуу Iеклэльымкэ къиткэххухэрэе ллэужхэм зэрдэгушаэрэр, яхэгъэгу шу альэгъу ныбжыкхэрэл пүгъэнхэмкэ щысэтехыплэу зэрэштыр къигъэтхыхыз АР-м и Лышххуу Къумпыл Мурат тын льаплэр Дышъэк Адамэ ритыхыгъ.

Афганистан щыкогъе заом Адыгейим щаплгъехэри лыххууынгъэрэ блэнагъэрэ къызхагъафээ хэлжьагъэх. Ныбжыкхэм дэдэхэу хымэ хэгъэгум агъаклохи, аш щыпсэуххэрэр къэзыухумагъехэм ашыщ Дышъэк Адам. 1986-рэ ильэсийн Адамэ дээ къулыкум ашагъ. Афганистан икъалхэу Баграм, Джалаабад, Суруби ашыззугъ. Хэгъэгум къифигъеуцугъэ шеу ыгъэцэклагъ. Къулыкур ехыгъе лыблэнагъеу къызхигъэфагъем фэшл Пышхууынгъем имедаль, афган льэпкынм ирээнэгъэ медаль, «Войну-интернационалисти» зыфиорэ щытхуу тхылтыр, нэмыхыкхэр къифагъешшошагъ.

Ззо зэпэуцужхым хэхюдаагъехэм яшэж къэухумагъенхэм, ахэм яунагъохэм, ветеранхэм Iепыгъэту афэхуугъенхэм, къиткэххухэрэе ллэужхэм яхэгъэгу шу альэгъуу пүгъэнхэм яхыгъе Ioфшыншхо ильэс 20 хууьгъеу аш егъэцаклэр.

Дышъэк Адам Ауес ыкъор 1968-рэ ильэсийн къуаджэу Блащэпсынэ къыщихуут. 1984-рэ ильэсийн Ростов дэт Народнэ хызметхэмкэ институтын ифакультетэу «Экономическое и социальное планирование» зыфиорэр къуухыгъ. 1986-рэ ильэсийн финансхэмкэ Мыеекопэ район отделын хаххэмкэ иотдел инспекторэу апэдэдэ иофтшэн ригъэжьагъ. А ильэсийн дээ къулыкум аши, ильэсийн къетыгъ. Нэужым Урысыем и Сбербанк икъутамэу Адыгейим щылэм экономистэу Ioфшишагъ.

Адыгейим хэбзэлаххэмкэ икъулыкуу щылэжьэнэу зыригъэжьагъэр 1994-рэ ильэсирары, ильэс зэклэльыклохэм къэралыгъо хэбзэлаххэмкэ иотдел ивэдэхэдээ научнэ Ioфшишагъ. Адамэ унэгэ дахэ и, ишххэгъусэу Жаннэрэ ежыррэ зыкласэ зэданлуу.

Дышъэк Адамэ къэралыгъо тын льаплэр къызэрэфагъэ ильэсийн къыщегъэжьагъэ Урысыем ихэбзэлаххэмкэ ия 2-рэ межрайон инспекцион АР-м щылэм, нэужим я 3-м ятхаматэу щитыгъ. 2014-рэ ильэсийн УФ-м финансхэмкэ и Министерствэ иунашхоклэ хэбзэлаххэмкэ федэральнэ къулыкум и Гъэорышаплэу Адыгэ Республика м щылэм итхаматэу агъенэфагъ, я 2-рэ класс зилэ Къэралыгъо советник.

Медалэу «За боевые заслуги», «Урысыем хэбзэлаххэмкэ ифедэральнэ къулыкуу иофтшэн щылэшшагъ» зыфиорэр тамыгъэр, ишитхуу тхылхэр, июбилейнэ медальхэр мыймаклэу къифагъешшошагъ.

Адамэ унэгэ дахэ и, ишххэгъусэу Жаннэрэ ежыррэ зыкласэ зэданлуу.

Дышъэк Адамэ къэралыгъо тын льаплэр къызэрэфагъэ

шьошагъэр блащэпсынэхэм льешеу ягуалэ хуугъэ ыкъи къитефэ шылыкъеу алтыгатагъ. Ежыр цыиф укытапхэу щыт, игугуу пшыныр, зыщихуужыныр ыгукэ ыштэрэп.

Кошхэблэ районымкэ Афганистан щызэуагъехэм яобштвеннэ организацие ипащуу, Блащэпсынэ къоджэ псэүплем ипащигуадзэу Хъятко Рещидэ мы организацием хэтхэм ыкъи къоджэдэсхэм ацэлэ игуалэу Адамэ фэгушшо. Аш къызэриуагъэмкэ, ифэшшошэ дэдэу къэралыгъо тын льаплэр Адамэ къифагъешшошагъ, зэрэчилэу аш рэгушхо. Сыда пломэ хэти льэу илэу мы клаалэм зыфигъезагъэмэ, ильэк, иамал къызэрихъеу зэклими адэлэпилэ, ишуагъэ зэраригъэклиштим пыль. Аш нэмыкэу мы аужырэ ильэсхэм къуаджэм итепльэ нахь дахэ хуунымкэ зишуагъэ къэзигъаклохэрэм ашыщ Дышъэк Адамэ. Аш имылькулэ мэшитым, клубым, Советым ящагхэр гучи чеуклэ дахэу къашахъягъэх. Афганистан щызэуагъехэм яобштвеннэ организацие зэхижэхэрэ Ioфхъабзэхэм Адамэ чанэу къаахэлажэ, ныбжыкхэм яхэгъэтуу шу альэгъоу къетэджиххэмкэ къуаджэм дэс клаалхэр Къулэ Нурабий, Гъомлэш Аскэрбий, Пышэ Заурбэч, Аулэ Хъесамбий еджаплэм, къелэцыкыу Ыгыгыплем ашызэхаххэрэ Ioфхъабзэхэм ахэлажэх, къащэгүшлэх.

Блащэпсынэ щыщхэу Мыеекуапэ щыпсэуххэрэм яшшошагъ юнешене, организациеу «Блащэпсын» зыфиорэм ипа-

щэу Хъымыщ Казбек мары къитиуагъэр:

— Дышъэк Ауес ыкъо Адамэ инэу сырэгушо орденэу «За заслуги перед Отечеством» зыфиорэм имедалэу я II-рэ шуашэ зилэр къызэрэфагъэшшагъэм фэшл. Ар ильо дэдэу сэльтиэ. Адамэ къызэриуагъэ унагъом дэгъоу сышыгъуаз, янэ-ятхэр лэжаклохэу щитыгъэх, ясабийхэр дэгъоу агъасагъэх, алгүйхэр. Тын льаплэр къыратыгъэм ыкъыблэ тетхагъ: «Польза, честь, слава» ылоу. Адамэ къэралыгъоми, хэкуми, икъуаджи ишлэнгъэ, иамал ялтыгъеу шуагъэ къафихын ылъэкигъ. Пышэ хэлэлэу Афганистан ар щызэуагъ, медальхэри мыймаклэу къифагъешшошагъ. Ар джыри къэлэ ныбжыкх, тапэки игъэхъагъехэм ахигъехъон зэрилэклиштим сицыхэ тель. Сшххэкли, организацием хэтхэм ацэлэ Адамэ сиыфэгушо ыкъи сиыфэлъало псауныгъе пытэ илэнэу, иунагъо датхъеу, шлоу щыэр къидэхъоу щылэнэу.

Къулэ Нурабий иныбдэгэтуу руушхоу elo:

— Сэ синьбдэгэтуу паеклэ къаскорэп, ау шылыкъагъеу, цыфигъеу хэлхэмкэ Адамэ фэдэхэр зырызых. Иныбдэгэтуухэмкэ льешеу тыфэраз ыкъи тыфэгушшо тын льаплэр къыратыгъэмкэ, шлоу щыэр Тхъэм къырипэсэу щылэнэу тыфэлъало. Къуаджэм ыкъи аш щыпсэуххэрэм сид фэдэрэ Ioфхык ишлэгэшхо аргээхэх, цыфхэр фэразэх. Адамэ нахьшоу щылэр тапэки къидэхъунэу тыфэлъало.

КИАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм и Лышххуэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль ятыгъэным
ехыллагъ

Культурэмэ искуствэмэ альэнхыкъо къэхъягъе илэхэм алае **Къуекъо Марет Хыисэ ыпхъум** — Адыгэ Республика икъэралыгъо бюджет учреждение «Гуманитар ушэтихэм апиль Адыгэ Республика институтэу Т. М. Къэрэцх ыццэлэ щитыгъ» этнологирем лъэпкэ искуствэмэрэкэ иотдел ивэдэхэдээ научнэ Ioфшиш, Урысыем творческэ общественне организацие «Урысыем исурэтишхэм я Союз» зыфиорэм и Адыгэ Республика къутамэ хэтхэм рэзэнгъэ тхыль фэгъешшошагъенэу.

Адыгэ Республика и Лышххуэ Къумпыл Мурат
къ. Мыеекуапэ,
чъэпьюгъум и 16, 2019-рэ ильэс
N 292

Адыгэ Республика и Лышххуэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль ятыгъэным
ехыллагъ

Къелэцыкхэм яфитынгъэхэмрэ яфедэхэмрэ къэухумагъенхэм ылъэнхыкъо гъэхъагъэу яшэж алае рэзэнгъэ тхыль ятыгъэнэу:

1) **Булгаков Сергей Юрий ыкъом** — Адыгэ Республика икъэралыгъо бюджет учреждение «Шиэнгъэхэм зыщарагъэхъорэ Адыгэ Республика институтыр» зыфиорэм гурт (имыкъу) гъэсэнгъэ ягъэгъотыгъэнхэм ыкъи программахэм методическэ Iепыгъэтуу ятыгъэнхэмкэ и Гупчэ иметодист шхъял;

2) **Ивашин Александр Борис ыкъом** — къелэцыкхэм ифитынгъэхэмкэ Уполномоченхэй Адыгэ Республика икъэм;

3) **Ипатов Сергей Николай ыкъом** — гъэсэнгъэ зыщарагъэгъотырэ муниципальнэ бюджет учреждение «Гурт еджаплэр N 13-м» тарихымкэ икъелэгъадж;

4) **Мельниченко Татьяна Николай ыпхъум** — къелэцыкхэм ифитынгъэхэмкэ Адыгэ Республика икъэм Уполномоченхэм иаппарат испециалист-эксперт шхъял;

5) **Татаренко Иннэ Иван ыпхъум** — Адыгэ Республика икъэм гъэсэнгъэ тедээ зыщарагъэгъотырэ Гупчэм ишаа игуад.

Адыгэ Республика и Лышххуэ Къумпыл Мурат
къ. Мыеекуапэ,
чъэпьюгъум и 16, 2019-рэ ильэс
N 293

Зы лъэгапIэм адрэр къыкIэлъэкIо

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо тын лъапIэ наукэм ыльэнныкъокIэ мыгъэ зыфагъэшьошагъэр Адыгэ къэралыгъо университетым хисап егъэджэнымкIэ икафедрэ ипащэу, физикэ-хисап шIэнныгъэхэмкIэ докторэу Шыумэфэ Мыхамэт. Ащ инаучнэ Iофшагъэу «Устойчивость и стабилизация динамических систем» зыфиорэр зэнекъокъум кырахылIагъэхэм анахь дэгъоу кыхагъэшыгъ.

Профессорэу Шыумэфэ Мыхамэт – зэлъашшэрэ шIэнныгъэлжхэм ащищ, хисапым ыльэнныкъокIэ зыпкытыныгъэм ыкIи гъэорышшэним ятеориехэм хэшькылшо афызиле специалистэу алтытэ. Америкэ хисап обществэм (AMS) идунэе журналэу «Mathematical Reviewers» зыфиорэм иреферент. Тын лъапIэр кызыфагъэшьошагъэм зыудгъакIи, гущылгъу тыфэхъугъ.

— **Мыхамэт, тыфэгушо улофшагъэрэ анахь дэгъоу зэралытагъэмкIэ ыкIи ар зыфэгъэхыгъэм тышыбгэзъозагъэмэ дэгъуяа.**

— Тхьашуеъгэпсэу. КIэклей къэплон зыхыукIэ, ситхыгъэ зыфэгъэхыгъэр джырэ хисапым ианахь зигъо къесыгъэ лъэнныкъохэм ащищэу зыпкытыныгъэм ятеорий ары. Пкыгъохэм куячIэу квансырэм ельтигъэрэ зэрэзеклохэрэм хэхъоньтэ языгъэшьирэ мылинейнэ ыкIи линейн системэхэм зыпкытыныгъи ыкIи ар гъэптигъэнэр. Уахътэр лъыкIуатэ

къэс зэхъокIыныгъэ зыфхуурэ пкыгъохэм мыр афэгъэхыгъ.

— **Научнэ сообществэм зэрилтытагъэмкIэ, хисап закъор арэп улофшагъэрэ мэхъянэ зыщырилэр, гъэорышшэним ятеорие ащ чыпIешхиу бытэу ары.**

— Гистерезисыр зыхэт системэхэм языпкытыныгъэ ыкIи ар гъэптигъэхэнэр кыщислотыкIыгъ. Гистерезисыр — урим гущы, имэхъанэр «гужуагъ», «ынж къинаагъ». Мыр зинэшанхэр анахъэу техникер, экономикэр, биологиер, химиер, нейрофизиологиер. Сид фэдэ агъэорышшэрэ системи иофшакIэ зыпкытыныгъэ хэлъын фае, ар зызэшыкъокIэ ийгогу тезигъэхъажыхэрэр къэзгъэлэгъуагъ. Учлаа бэу тапэкIэ джэуат зимишагъэхэр къэзгъотыгъэх.

— **Мыхамэт, мыр зы мэфэ Иофшагъэр, сид фэдиз уахъта тебгъэкIодагъэр?**

— Хисапыр адрэ шIэнныгъэ пстэуми алтыапс. Арышь, мыш упылтыныр IашIехэр, угукIи ппсэкли зептын фае. Хисап иофшагъэхэр птхынхэм охтабэ текуадэ. АпрарашIуу кууо хэшькIи фууилен, квалификацион уиленеу щит. Ащ даклоу хисап задачэхэр научнэу къэпшышишунхэ фае. Игъорыгъозэ статьяу птхыхэрэр журнアル зыфэшхъафхэм огъэхых, хэшькIи куу зиэ цыфхэр ахэм ахэпплэхэш, тэрээзэу залтытэкIэ кыхаутых. Етланы хисапым нэшанэ хэль — сэ къэшшыгъэ задачэр дунаим зыгорэм кышишьгъеу щитмэ, сэсөөр кыхаутытэл. Къашыгъахэрэи IеубытлыгIэ пшыхээ, кIэу зыгорэ хэплхъашт. Адрэ шIэнны

пъэхэм епльыкIэ зэфэшхъафхэр шIэнныгъэлэхжхэм ялэхэр кырахыткынхэ амал ялэмэ, хисапым — апэу къэзышырэр ары.

Къэралыгъо шуухафтыныр кызэрэсхыгъэ Iофшагъэм ильеси 10-м ехъу тезгээкIодагъ. ХисапымкIэ мыр ятфэнэрэ тхиль. Научнэ тхильгэ 60-м ехъу си!, ахам ащищхэр инджылызыбзэклэ Кембридж кыщыдэкIыгъэх.

— **ЛъэгэпIэ инхэм уансын пльэкIыгъ. Урыгушоу кыхэкэ? Ар мурадэу зыфэбгъэцүжыгъэу щитыгъа, хяуми?..**

— Ученэ шыыпкъэр шъхэштихъужын ыльэкIытэп. ЗылъэгапIэм узынэскIэ, адрэр къэольэгъу. Джаузэ умышшэрэр зэбгъэшшэнэу ульылабээ, ульэклутэ. Уигъэхъягъэхэр плытэнхэу щитэп. ТшIэрэм нахьи тымышшэрэр нахьи.

— **Сыда анахьи хисапыр кызыкIыхэлжыгъэр?**

— Цыфхэр кызыкIыхъукIэ ежхэльеу къэхъу зыфтигъэзэштыр, ау ащ даклоу етланы щызэнныгъэм зыхеуцокIэ аши щыхигъэхъон ыльэкIын фае. Сэ сыйкызэрхъухэгъэ унагьор еджаагъэу щитыгъ, сянэ ГъукIехъан кIэлэгъэдэж сэнэхъатыр илагъ, сягэ Мышьеост юристыгъ. ЕджапIэм сыйчэсизэ, хисапым сыйэрэфэшагъэр сяга зешшэм, аш фэгъэхъыгъэ тхильхэр бэу кысфи хыщтыгъэх. Гурыт еджаагъэр кызызсыхум сыйфеджэшт сэнхъатыр гъэнэфэгъагъэ, Адыгэ къэралыгъо кIэлэгъэдэж институтым ифизикэ-хисап факультет сыйчэхъа. Джащ щезгъажын сишишьнагъэ хисапыр эспхыгъ.

Ащ нахь лъэшыжъэу хисап мэшшотхуубзэр кысихэзийхъагъэр сикIэлэгъэдэгъагъеу, докторэу Мамый Казбек. Сыйттехъашт гъогур кысифигъэнэфагъ. Сиятонэрэ кIэлэгъэдэгъэрэ, сыйэрэгушохэрэм ащищ дунаим щызэлъашшэрэ профессорэу Алексей Филипповыр

(МГУ-м чIэт). Хисапышхом лъэпсэ пытэ ѢысыдзыннымкIэ ащ ишошгэшхо кысэкIыгъ.

— **Мыхамэт, сыйэрэшыгъуазэмкIэ, динми хэшькIи куу фууи. Наукэмрэ динимрэ уищызэнныгъэ сыйдэущтэу Ѣызэготхэ?**

— ШIэнныгъэлжхыр шIэнныгъэм фэмэбанэу ыкIи Тхъэр ышшошь мыхумэ, ащ ышшэрэр зэклэ ушэтын кызэрыкIоу Ѣытыхыт. Хисапым дыкIыгъухэу философиемрэ тхьэшшошхууныгъэмрэ сишишьнагъэ Ѣыпхырышьгъэх. Перьюхуу пстэури зэпьичэу, лъэгэпIэ инхэм узанэссыкIэ, нэмыхи горэм ульэхъу. ПшIэрэм цыфхэм уасэ фамышытми, Тхъэм уасэ кызэрэфишьштыр ошшэ.

— **Наукэм кыфэдгъэзжымэ, Урысые миджырэ Ѣызэнныгъэ сыйдэлаа ащ Ѣызэнныгъэу пльятэрэр?**

— Экспертхэм кызэралорэмкIэ, сэри сиеплэклэкIэ, мы аужырэ ильес 20-м наукэм имэхъанэ къеъхэу Ѣытыхыт. Ау сыйдгъуи наукэм мэхъанэ илагъ, ар зыдэшшэ къэралыгъор пытагъэ. Урысые хисап гъэсэнныгъэм зэрэднуу мэхъанэшхо раты. Тикъэралыгъо цыфхууыз икIыжыгъэми, тихысап шIэнныгъэ зи IækIыб къэралыгъо джыри кызыкIахъэрэл, ау научнэ еджаагъэрэхэм ялaborаториаээр зэралыгъын мыльку зэрэшьтмишьиэм кыхэкIыкIэ зэбгырызжыхэу фежъагъ.

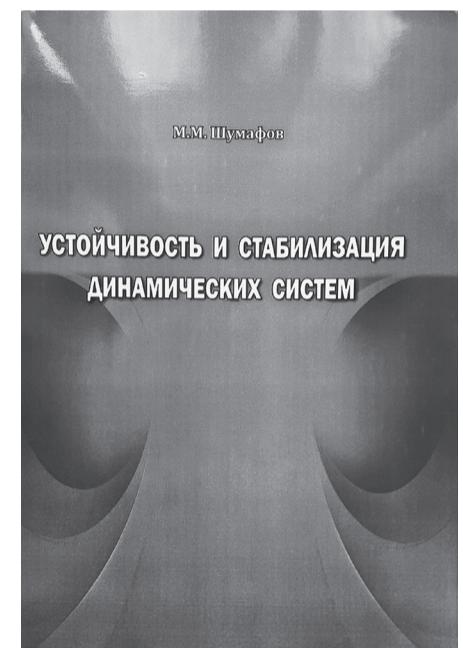
Къыхэзгъэшымэ сшоюгъу аужырэ ильеситум Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним ащ ынаэ зэрэтиридзагъэр ыкIи стратегическэ пшIэрэлхэрээр Правительствэм фигъеуцугъэх — охтэ кIэкIым кыкIоцI технологиехэр ыпэ рагъэшьнхэр. Ащ

ишихьат икIыгъэ ильесым «Урысые миджырэ хисапыр эхъоньгъэ ашишыны» зыфиорэ федеральнэ программэр зэрэштагъэр, пшIэрэлхэр илэр — регионхэм хисап гупчээр кыщызэуухыгъэнхэр. Мы программэм кыдыхэлтагъа Ѣытыхыт ѢызэнкIоу. Адыгэ Республикаем теклонигъэ кыщыдиhi, Кавказ хисап Гупчэ дэхэшхо МьеукIуапэ кыдайцагъ.

Хисап шIэнныгъэм хэхъоньгъэ ѢышшыннымкIэ а Гупчэм республикэмкIи, зэрэ Кавказуи мэхъанэшхо ил.

Стратегическэ мэхъанэ зиэ федеральнэ программэр гъэцэклэгъэннымкIэ сэ стхыгъэ тхильми ишошгъэ къэклонзу Ѣышгүгъы.

ШIэнныгъэм пае: Шыумэфэ Мыхамэт 1952-рэ ильесым Хакурунхэхъаблэ кыщыхуугъ. 1974-рэ ильесым кIэлэгъэдэж институтыр кызэуухым ыуж

ильеси 4 Чечэн-Ингуш Республикаем физикэмкIэ ыкIи хисапымкIэ кIэлэгъэдэж Ѣылжъагъ. 1980 — 1982-рэ ильесхэм М.В. Ломоносовым ыцээ зыхыирэ МГУ-м иаспираантыгъ. 1983 — 1991-рэ ильесхэм научнэ ушэтынхэмкIэ Москва дэт институтитум Iоф ашишагъ. 1992-рэ ильесым Адыгэ къэралыгъо университетым кырагъэблэгъагъ. Санкт-Петербург дэт къэралыгъо университетым докторантурэр 1999 — 2001-рэ ильесхэм Ѣусан.

ІЭШҮҮНЭ Сусан.

Хыкум приставхэм къаты Студентхэм аIукIагъ

Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышиIаIау
республикэм Ѣызэнмрэ Адыгэ къэралыгъо университетымрэ зээгъыныгъэу зэдашиIаIау Ѣызэнм диштэу республикэм ихыкум пристав шыхыIаIау Дмитрий Лабазовыр студентахэм аIукIагъ.

ГъэIорышиIаIау ипащэ МьеукIопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ коллеждэж правэмрэ экономикэмрээ иотделение истудентхэм зэдэгүүштэгъоу адьриIагъэр гъэшIегъонэу реклокIыгъ. Джаш фэдэу хыкум приставхэм якъулыкъу зэрэзэхашэрэм, кынигъоу зэуалIехэрэм, ана-

хъеу анаэ зытырагъэтырэ лъэнныкъохэм ныбжыкIехэр ашигъэгъозагъэх.

Зэулыгъум икIеухым студентхэм къятыгъэ улчIехэм хыкум пристав шыхыIаIаэм джэуапхэр къаритыжыгъэх. Мыш фэдэ зэулыгъум хыкум приставхэм якъулыкъу зэрэзэхашэрэм, кынигъоу зэуалIехэрэм, ана-

2019/10/17 10:02

Дунэе шэпхъэшIухэм адиштэу

«Адыгэ Республикэм итхыльеджапIэхэр: хэхъоныгъэ зерашыщтхэ лъэныкъохэр» зыфиорэ Iофыгъомкэ Iэнэ хурае модельнэ тхыльеджапIэу Мьеңкъуапэ кыщызэIуахыгъэм чъэпьюгъум и 17-м щыкIуагь.

Iофхъабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм культуремкэ иминистрэу Аулъэ Юрэ, Урысые къэралыгъо тхыльеджапIэм ведомственэ проектхэр пхырышыгъэнхэмкэ иотдел иофишIэхэу Анастасия Шинко ыкIи Виолетта Дьяченкэр, республикэм ит тхыльеджапIэхэм ялаштажэр.

Iофхъабзэр кызэIуихыгъыкIи зэришагь Адыгэ Республикэм и Лъэпкэ тхыльеджапIэм ишаалыгъо Кыкык Бэллэ. Пэублз гүшүIэ аш кызышызэ, шэпхъакIэм тетэу кызэIуахыгъэ тхыльеджапIэм фэдэхэр тапэкIэ республикэм ишъольтыр кыщызэIуихыгъэнхэмкэ шIэгъэн фэе лъэныкъохэр анаэ зытырадзэштхэм атегушыIэнхэу зэрэзүкIагъэхэр кыихигъэшыгь.

Адыгэим модельнэ тхыльеджапIэхэр кыщызэIуихыгъэнхэм зиIахышыу хэзэшыхъэгэе А. Шинко гүшүIэр лъигъэклотагь.

— Лъэпкэ проектэу «Культурэр» регионхэм ашыпхырышыгъэнхэм иапэрэ лъэбэкүшүхэм ашыц дунэе шэпхъакIэм тет тхыльеджапIэу кызэIуахыгъэхэр, — кыIуагь аш. — Пстэумки 2024-рэ ильесым ехбуллеу

ащ фэдэ тхыльеджапIэм 664-рэ Урысыем кыщызэIуихыгъэнхэм агъенафэ. Аш епхыгъэ зэнэкъокуу ильесым ехбулгээ зыкIорэр. Зы регионым ильесым лъэу тхыль 20 нахыбы зэнэкъокуу ыгъэхын фитэп. Муниципальнэ тхыльеджапIэр модельнэ зэтэгээпсихъэгъэнхэм пае сомэ миллионы 5, гупчэ тхыльеджапIэм системэм пае миллионы 10 федеральнэ бюджетым къетуущы.

Анастасия Шинко къээрэу-гъоигъэхэм закытигъазээ, зэнэкъокуу хэлэжьэнхэмкэ тхыльхэм ягъэлсын кынгыгуу, пэриюхуу фэхъугъэхэм къакIэуучагь. ТапэкIэ ахэр дэгээзыхыгъэнхэм ыкIи къэкIощт ильесым зэрэхэлэжъэштхэр нахь поынкэ къафэхъуным зэрэдэлэжъэштхэр кыIуагь.

Инэ хурааем зыщитегушыгаа гъэхэм ашыц республикэм ит нэмыхи тхыльеджапIэхэр тапэкIэ модельнэ шэпхъашуухэм адиштэу зэрээзтирагъэпсихъащхэм иамалхэр. Ашкэ шIэгъэн фэхъэр видеоролик шыгъяу Москва къикIыгъэ хъакIэхэм къафалогтаях.

ИШЬЫНЭ Сусан.

Модельнэ тхыльеджапIэхэм заушъомбгъу

Лъэпкэ проектэу «Культурэм» кызэрэдилытэу, 2019-рэ ильесымкэ зэнэкъокуум тектоныгъэ кыщыдэзыхыгъэ тхыльеджапIэхэр арых модельнэ шапхъэр зыгъотыхэрэр.

Адыгэим джырэкэ аш фэдэу мы ильесым ичъэпьюгъу мазэ 2 щагъэпсигь: Джэдже районымкэ станицэу Дондуковскэм имодельнэ тхыльеджапIэхэр къутамэу N 4-р ыкIи къалэу Мьеңкъуапэ тхыльеджапIэхэр къутамэу N 1-р — урамэу Курганным тетыр.

Джыри ахэм зы къахэхьо, ар чъэ-

пьюгъум и 18-м къуаджэу Кошхъабэлэ кыщызэIуахыгь. Искусствэхэмкэ къэлэцIыкIу еджапIэм иунэ чIэт къэлэцIыкIу тхыльеджапIэхэр ары аш лъапсэу иIэр.

2019-рэ ильесым модельнэ тхыльеджапIэхэр кыщызэIуихыгъэнхэм пэуагъэхъянэу федеральнэ ыкIи республике бюджетхэм мылькоу къатуущыгъэм

муниципальнэ образованиеу «Кошхъабэлэ район» зыфиорэм сомэ мин 600 хильхъагь.

Ахьщэр тхыльеджапIэм иматериалын-техническэ зытет гъекIэгъэнхэм пэуагъагь: къэлэцIыкIу хэм ыкIи Иэтахъом апае псеолъакIэхэр яшыкIагъэхэр зэрагъэгъотыгъэх, техникиу агъэфедэштхэр

ащэфыгь — тхыль фондыр экземпляя 2850-кэ агъэкIэжьыгь. ТхыльеджапIэм иофишIэхэм яшэнэгъэхэм курсхэм ащаагъэхъуагь. Нэмыхи къэплон хуумэ, модельнэ шапхъэм диштэу тхыльеджапIэр агъэпсыгь, информацие-культуре шъольтырим итэу, охтакIэм диштэу иоф ышэнхэм фэхъазыр.

Модельнэ тхыльеджапIэхэм ягъэхьа-зырын-кыщызэIуихыгъэнхэм къыгъэпсынкагь аш Урысые къэралыгъо тхыльеджапIэм иофишIэхэм А. С. Шинко ыкIи В. В. Дьяченкэр зэрэхэлэжъэхэм.

(Тикорр.).

Ильесныкъом изэфхъысыжъхэр

Хыкum приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу
Адыгэ Республикэм ѢIэм ѢIизэхашэгъэ Общественнэ советым
2019-рэ ильесым иапэрэ мэзих Iофэу ыиIагъэм зэфхъысыжъхэр мы
мафэхэм фишиIыгъэх. Аш итхъаматэу Хымыц Казбек зэхэсигъор
зэришагь.

Иофхъабзэм хэлэжьагъэх республикэм ихъикум пристав шъхъаIэу Д.Лабазовыр, предпринимательхэм яфитыныгъэхэмкэ Уполномоченхэм Адыгэим ѢIэе В.Зэфэсир, АР-м и Очыл палатэ ивице-президентэу Г. Юн, Мьеңкъопэ ыкIи Адыгэ Епархием ии-реу А.Брагини.

Общественнэ советым итхъаматэз эфхъысыжъхэр къышызэ, унашую

аштагъэхэр зэкэ гъэцкIагъэхэр зэрэху-гъэр хигъэунэфыкIыгь. Анахьэу анаэ зытырагъэтигъэр цыфхэм яфитыныгъэхэр амыукионхэр, ахэр къэуххумэгъэнхэр ары. Мы IофишIэнэр тапэкIэ лъагъэ-къотэнэу зэхэсигъом хэлэжьагъэхэм зэдаштагь.

Хыкum приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэимкэ и ГъэIорышIапIэу ипресс-къулыкъу.

Ильич цыфышиу, лэжъэктошху

Арэуштэу зигүгтүү аштэй нэйасэ шүүзыфэтшы тштоигъор Төвцожь районымкээ Джэджэхъаблэ щыпсэухэрэ Хьэшхүанэктэе Юсыфрэ Нурыетрэ яунагьо кийхүүхьэгээ калэр ары.

Ахэм афэгэхъыгээ тхыльхэр «Адыгэ макъэм» къырагъахъэхэу къыхэкъыгъ. Ареүштэу зыкъэхъурэми шъэф хэлтэп. А зэшьхъэгүситүмэ сыйд фэдэ гүщүэ дахэг къяплонлагъэми, «ар тэрэзэп» зылон урихынлэнэп сшошты.

Х. С. Гагиев, 1988

Ным пъэхэс

1977-рээ Ильинском цагтээ 1950 лэхшор пэктэйгэйзэх. Нэүжүм шофер сэнэхьатыр зэргийгээтои, Джэджэхъэблэ колхозынгытгээ зишигтхүү алоштыгъэм ишофер пэртыштыгъ. А лъэхьаныр ары колхозын Хъэкэко Хъамидэ итхъаматэу Къунчыкъохъабли, Ленинэхъабли, Джэджэхъабли, Тэуехъабли, Нэшьюкуай, Городскими непи адэт псэуальзэхэр загъэлсыгьягъэхэр. Ахэр ашынным фэшл псөөльяпхъэхэр агъотыштыгъэп. Аш пае колхозын ибензовоз Архангельскэ агъэлконыш, кымэфэ мээз чыншохом юф къышашэн фэягъэ. Шоферхэм клон къахэкъыштыгъэп. Ильэситю зэлтылытэу аш ѿшлагъэр, кымэфэ мээз чыншохом юф къышы-

Юсыф ылъяпсэ къинагъэр, иджэныкъо машло зымыгъээ-клюасэрэп икъалэхэм ашыщэу Ильич. Ар бэрэ къытхэхъэ, илокэ-шыккэхэмкли, ипсэукиэкли ятэ ыгъэгъощаагъэп. Пшыэрэп, уцурэп, ювшэн пчыагъэ зедэгъэцаклэми, гумэкл зиэу еуалзэхэрэм іэпүэгъу афэхъу, ренэу нэгушу, гуклэгъушо хэль.

1960-рэ ильэсым къэхъугь, 1978-м гурыт еджаплэр къызэ-ухым, а лъэхъаным тракторым юф ришэн фитэу еджаплэм тхыльт къадырityштыгъэти, ашлъыпытэу трактор бригадэм клюагъэ. Тракторэу «Т-74»-м тесэу зыфагъазэрэп ыгъэцаклэштыгъ. Нэүжүм күльтурэм и

Мээз чыншохэм тоф кыышызышлагъэр ХээшхуанэкъЮсыф. Зыклаклощтыгъэр унэышынэу амал илаагъеп, ащ паечырбыシリ, псэользапхъэу ишы-клагъэри ылкіэ хэмэльзэу колхозым кыритьщтыгъэхэшь ары. Ежь Юсыф Архангельскэ тоф кыщешлэфэ пхъэ вагон пчыагъэ колхозым кыифитлупщыгъ, пилорамитумэ Джэджехъаблэрэ Городскоимрэ етлупщыгъэу тоф аашащлэштыгъ, псэользапхъэхэр кындаагъэкыищтыгъ.

Юсыф идунаа зихъожыгъер илъес заулэ хъугъеми, шурэ дахэрэ ехъуктэ игугуу ашырэп, Алахым джэнэтыр къырет. Чылэм непи дэс, щэпсөү, шъхъэ-къэфэшко щыфашы ишъхъэгъусагъе Нурыет. Ар цыфышуу, йэдэб дахэ зыхэль бзылъфыгъе гуаш. Имыхамелэ түпщигъэ. Чылэм хъяр дэлъими, къин щылэми, зэклэми Нурыет агъэп-щэрыхъэштэгъ. Непэ Нурыет ыныбжыкэ хэклотагъеми, зэрэ-нэгушуагъеу, зэрэбэрэчэтгэгъеу къэнэжыгъ. Нэхъоир иунэ из. Етланы къылхэдгэхъожыты шло-игъор зэрэгощэ дэгъур ары. Нысих ил. Илъес пчыагъэхэм зэшхэми, нысэхэми дэйктэ ягу-гъу чылэм щыгугъэп, респу-бликэм ичыилээ зээфэшхъафхэм дахь ашалсаа.

— Юсыфрэ сэрырэ илтэс 50-рэ түзэдэпсэүгьеу идунае үхьюкыгь, — elo Нурыет. — Егъашлэм тыгу хэзэрэгтэйкыгъэп, ылорэм сыпэуцужыгъэп, сыйфэрэз. Сиклалэхэр яте фэдэх хуучыгъэх, чыпнэ зэфрешхяафхэм унэгто дахэхэр ашлагъэхэу ащепсэух, зэгурэлох, зэльэклох, зэдэлжыхийх. Синьсэхэр, сэүкытэ къэслонкни, къы-

иунэ симыхъагь, —
къеуатэ Ильич. —
Почтальонэу сыйзы
лажъэрэм къыщыу
благъэу непэ къызы
нэсыгъэм пшъэрлыг
шъхъалэу си!эр ыки
згъэцак!эрэр цыфхэм
гъэзетэу къыратхы
кыгъэхэр, пенсиен
къафаклорэр, нэмыхы
хэри игъом алек!гъэ
хъэгъэнэй ары.

**Корр.: Адэ ар
мафэ къес къыб-
дэхъуа?**

Хъ. И.: Къесы къещхы, фэбэшху чъылэшху сиlэп. Непэл къыдэкыгъе гъэзетау къытфащагъэр къин зытхыкыгъэм фэсэх хылжы. Загъорэ зэхэсэхы чылагъохэм тхъамафэм зэ-т! къащырахъакым эзэгъыхэу. Аш фэдэс сиlагъэп, джыри сиlэштэп. Шылыкъэ, къынхэкы къин lofki нэмьык! горэм епхы

Үнэ къэзыгъефбэрэ котельнэм
Нэхэе Андзаури Тальэкъо Ас-
льяни игъусэхэу ильэс заулэрэ
шылэжъяа.

гъэу сыгужьоу. Ашыгъуми, гүжъогъаломи, а мафэм алэклэсэгъэхъажы. Нэмых Iовшэнди дэсэгъэцаклэшь (мэфищым зэкъыхэкы) а мафэм сишъхьэгъусэ анахь къежэхэрэм гъэзтехэр афехьыжы.

Сишхъэгүсэ Мирэ къоджэ Советым бухгалтерэу чээсигь. Къоджашихъэмкэ гъэзэгтэ чылэныкъом и почтальон лукъижки, тоф зышэн амыгтоты зэхжум, ащ лузгъэхьаг. Тэркти йэрыфэгту, тыздээлжжы.

Корр.: Лъэпкъ гъэзетым икІэгъэтхэн шъузэрэдэла-жъэрэ? Шъуинэ къехъя?

Хъ. И.: Ар анах сиклэс гъэзет. Аш иклэгъэтхэгүм ти пащэу Тэуцожь Свети тэрд тльэк! къэдгъанэрэп. Серэ сыфермерти, лъэпк гъэзэх скамблерити. Точижекин

экземпляритфыр «Теучежский вести» 20-рэ къоджэдэсхэм къафэкюнэу сшыгъэ. Ти Президентыгъэу Шъяумэн Хъазрэти дэгъоу къыдделагь. А зэптэйн мэ яштуагъэк! э непримечательный факт. Джэджэхъаблэ «Адыгэ макъер» зэклемэ анахыбыэу (70-рэ фендиц) къыдэхъэ. Шъяипкъэ, адьыгэ гэ гъэзетыр тицыфхэм якласау лъап! эшъ, къыратхыкын альэккырэп.

Чыгулэжь чан

Почтальон пшъэрылъхэр щытху хэльэу зэригзэцаклэрэм, фирмэй «Мылэрыс» зыфиорэм къэрэгтүлэу зэрэшылажьэрэм ямызакъо, Ильич фермер. Чыгу гектар 30-у къатефэжьыгъэр ышнахыжь Адам иклалэу Рустам игъусэу алэжкы ыкки агъэбагьо. Мыгъэ хьэу ялагъэм изы гектар центнер 61-рэ, ко-цым гектар тельтытэу центнер 52-рэ къырагъэтыгь. Техникий уящыклагъэр зэкіэ ял. Коц гектар 20 хальхьащт, ячылапхьи, чын-гъашури къащэгъах.

Яунагъоқъ зэшъхэгэйсүсэхэм
псыгкірэ Дэждэхъаблэрэ Тэү-
ехъаблэркіе къащыу гъои гъэним
зыфагъэзагъэу, дэгъоу агъэ-
цакіе. Зыгорэ къэкъутэу, псыр
цыфхэм къайлекъемыхъэ зыхъу-
кіе, псыуплэ-коммунальнэ хъывз-
мэтшаплэм илофышлэхэр къэ-
зыщэхэрэ, языгъэшыжьырэр
Ильич.

Яунагъоқ! мэл 30-рэ чэм зэккээсүрэ аыыгь. Янэ нахь ылтээ-кэу зыщэтэй тхъачэти 100-м ехъу альэпщэрьштыгь. Мы лъэ-хъаным чэт 50-м ехъу щагум дэт.

ГүкІЭГЬУШХО ХЭЛЬ

Ильич цыф хъалэл, фермершьш, лэжыгъэр зыуихыжкээ, «Гум пыкырэр пэклэжкы, бгъотырэм ушыр хэкын фае» ылозэ, игүунэгъу, ишээгъу заулэхэм коц дээю зытфыхыр ареты. Мыгъэ шъоу флягэ ышэфи ышыхэм, иблагъэхэм афиго-щигъ. ИгупыкI, игукIэгъу ищисэ-хэр къэпчыгъуй.

хэр кэвэлчын вудай.

Къоджэ йоххэм Ильич якшашка, чанеү ахэлажье. Джэджехъяблэ къин горэ къызын дэхъуухъякээ, «Ильич макъэ ежъугъяэ» alo. Зыklalорэр щэгүгъыхэшь, кынним изехъянкэ йарчызь, къаффехъуштышь ары.

— Ильяс къэс гъэмэфэ мазэхэр огъухэшь, бэним игъехъазырын нахь къин мэхъу, — elo Ильич. — Мары аужырэ къинигъоу тилагъэм кілабэ къеклон! Эгъагъеми, сыхъаткэ гужуагъэу бэныр хъазыр хъутгъэ ныїэп. Сэ ильяс пчъагъэхэм къысаишъ, сферъекъыщыр сәш්е нахь, зэкэ зыгъэцакъэрэр тикилэхэр ары. Бэ ащ фэдэу зыцэ къеплонеу тиэхэр — Хъут Налбый, Хъутыржъ Алик, Мыгухэу Байзэт, Абрек, Наурзэкъо Руслан. Къыихэгъэщи сшоигъу Блэнэгъэпци Зулкъаринэ. Ильяс пчъагъэ хъугъэу Джэджэхъаблэрэ Тэуехъаблэрэ дунаир аышызыхъожыгъэхэм ябэн пхъэмбгъухэр сэри сыригъусэу Зулкъарин ары зыгъэхъазырхэрэр.

Джащ фэд Хъэшхъуанэкъо Ильич. Угумэклу уеоллагъэмэ, «ыы» ылоныр ышлэрэп, амал зэрилэклэ къызэрэпфигъэцкэлэштэй пылтышт. Ежь зэриуагъэу, кілэжъэп, ильяс 60-м нэсыгъ, ильфыгъэхэми унэгъо дахэхэр ашигъ. Аш фэдэхэр тинахьыбэмэ, тиньбжыккілэхэм щысэ афэхъүщых, тищлэклэ-псэукэ нахьышу, нахь даха хүчт.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ЗЭКЬОШНЫГЪЭМ ИГЬОГУХЭМКІЭ

Гуфаклохэр лыгъэм ишапхъэх

Абхаз Республикаем ишхъафитыныгъэ фэбанэхэзэ лыхъужыныгъэ зезыхъэгъэ гуфаклохэм «За Победу» зыфиорэ медалыр аратыжы.

Абхазым и Президенте Руаль Хаджимбэ иунашьоқіэ 2018-рэ ильесым, Іоныгъом и 24-м Адыгеим икыгъэ гуфаклохэу. Абхазым щызэуагъэхэм «За Победу» зыфиорэ медалыр къафигъешшошагь.

Грузилем иулашыгъэ купхэр заокіэ Абхазым ичыгу ихъехи щыхъункіхэу заублэм, къош Республикаем апз къоцуагъэхэм ашыщых Кыблэм, Темир Кавказым ашыпсэурэ лъепкъхэр. Адыгэ Республикаем зэкіемкі икыгъээр нэбгырэ 200-м къыцкіереп.

Еутых Абрек заом ильэхъан гуфаклохэм ахэтэу гузэжъогу чыпілә ифәү зэп къызэрхэкъгъэр. Грузин дзэклолхэм машлом клағъестыз гуфаклохэм благау къякыгъэх. Абхазым къот клағъем лыхъужынгъэз зэрахъэзэ Республикаэр шхъафит ашыкъыстыгъ. Кіелэ ныбжыкіеу Хъа-

бэхъу Рустам спортсменыгъ. Боксымкіэ хэгъэгу зэнэкъохем ахэлжъаштыгъ, хъялзунэфыкъыр чыпіләхэр къыдихъаштыгъях.

Янэ-ятэхэм аримылоу Абхазым Р. Хъабэхъур klyatg. Абхазхэм яшхъафитыныгъэ фэзаозэ хылъяу къаялагъ. Лыр кіэчызыз klochadje зэрэхъурэр гуфаклохэм альэгъаштыгъ, ау зэуаплэм къырахъыжын альэкъаштыгъэп. Грузин снайперым гуфаклохэм klyanlә къаритыштыгъэп. Арэу щытыгъэми, Еутых Абрек заом имашо пхырыкі, Хъабэхъур Рустам чыпілә зыдэшылым епшыллагъ, мешо лыгъэм къыхъижъигъ. Р. Хъабэхъум лыбаш эзэрчинагъем къихекіеу а чыпілэм дунаир щихъожыгъэми, иныбджегъухэм къяплыжы шоңгыро ынегу къазэрафигъэзэгъэр щечыгъуау щытыгъ.

Улагъэу Еутых Абрек къытырашагъэр лъешеу къегоуагъ.

Мыекъуапэ къыгъэзэжыгъэу дунаим ехъжыгъ.

Псэуплэу Трехречнэм джырэблагъэ Абхазым игуфаклохэр щылагъэх. Илья Гварамие ишхъэгъусэрэ ыпхъурэ алыглагъэх. Сыхъум щыкіорэ заом И. Гварамие хэлажъэзэ, къалэм иурамхэм ашыщ хылъяу къышаулагъ. Гуфаклом врачэр къе-ізагъэх, ыльэ тырагъеуцожыгъ, ау лыхъужыр бэгъашэ хъугъэп, дунаир ыхъожыгъ.

Еутых Абрекэр Илья Гварамие ялахъылхэм адэж щылагъэх Абхазым игуфаклохэм И Союзэу Адыгеим щызэхашащыгъэм ипащэ игуадзэу Күйкъ Къэпльян-рэ Адыгэ Республикаем идээ комиссар игуадзэу Одэжъдэкъю Русланрэ.

— Гуфаклохэр лъэпкэ зэфэшхъафыгъэх, — къытуагъ Трехречнэм тышыләу Одэжъдэкъю

Руслан. — Абхазым ишхъафитыныгъэ фэзаохэзэ язэкъошныгъэ нахь пытэ хъугъэ. Лыгъэу гуфаклохэм зэрахъагъэр егъашитыгъупшэштэп, ялахъылхэм якын адэтээты.

Күйкъ Къэпльян Абхазым и Президенте Р. Хаджимбэ ыцлекъе гуфаклохэм ямедальхэр ялахъылхэм аритыжыгъ.

Фестиваль-зэнэкъоу «Адыгэ пшъашъ»

Анахъ дахэр къыхахыщт

Шъолыр фестиваль-зэнэкъоу «Адыгэ пшъашъэр» Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо филармоние чыркыуылтум и 23-м щыкіощт.

Адыгэ Республикаем культурамкіэ и Министерствэрэ Республикаем лъэпкэ культурэмкіэ и Гупчэрэ фестиваль-зэнэкъоукъур зэхашэ. Къалэу Мыекъуапэ, районхэм япешорыгъэшэ зэлукэгъухэм къащыхахыгъэхэ шъашашхээр кіеух зэхахъэм хэлжъэштых.

Пшъашашхээр едзыгъуи 5-м щызэнэкъоукъущых. «Хабзэр — лъапсэ», «Сиплакыу — сильэпк», «Сэнауш зэнэкъоу», «Адыгэ шхынхэр» зыфиохэрэм ашыткеуагъэхэр къыхахъэштых. «Пшъашшэх тхаматэр» кіеух зэлукэгъуо зэхашаклохэм алтытэ. Пшъашшэх дахэхэм анахъ дэхжъэхэу къыхахъщым щыт-

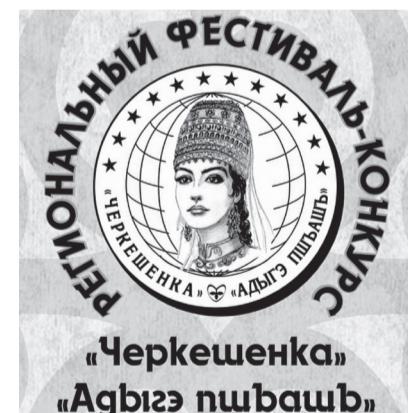
хуціэ шхъафит фагъешшошт. Анахъ гъашлэгъон хъущт зэнэкъохем ахалтыт ятфенэрэ едзыгъор. Пшъашшэм илэпэлэсэ-нтыгъэ къащылэгъошт дышэйнадьем, лъэпкэ пкыгъохэм, тхыпхъэхэм яхэдкыын, нэмикхэм.

Зэхэшкло купым хэтхэм тызэршагъэгъозагъеу, пшъашши 9 зэнэкъоукъущ. Дыдыкі Камилз, Унэркэо Данэ, Жэнэл Асют, Гыыш Фатимэ, Сыджыхы Хъан, Ліэхъусэжъ Анжелэ, Датхъужъ Джэнэт, Лыбызыу Шан, Трахъо Залинэ ядэхагъи, ялэпэлэсэнэгъи, сэнаушшэх ахэлтыри фестиваль-зэнэкъоукъум къыщаагъэлэгъоштых.

— Зэнэкъоу «Адыгэ пшъаш-

шъэм» мэхъэнэ ин илэу сэлъытэ, — къытиуагъ Адыгэ Республикаем культурэмкіэ изаслуженне юфышэу, зэлъашэрэ археологэу Тэу Асплан. — Нахылекъэ зэхашэгъэ фестивальхэм сяпльыгъ. Ильэс къэс зэлукэгъухэр нахь гъашлэгъон мэхъух. Осаш купым хэтхэм зэфагъэ ахэлтэу анахъ зытефэр къыхахынэу, шхъафитын шхъафит фагъешшошнэу сэгүгъэ. Пэсэрэ лъэхъаным къышащегъэжъагъеу адыгэхэм пшъашшэ дахэм икъыхэхын епхыгъэ зэлукэгъухэр зэхашштагъеу. Шэнхэзэхэр къыдаалтыгъэзэ зэнэкъоукъум цыфыбэ къырашалэштагъ.

Нэклубъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбый.

«Адыгэ пшъашшэм» фэгъэхыгъэ фестивалыр мэфэкъышхом фэдэу зэхашэш сшоонгъу.

Фестивалыр рамыгъажьэзэ илэпэлэсэхэм яофшагъэхэр филармонием къышаагъэлэгъоштых, лъэпкэ орэдхэр къышаоштых, шыуджыщтых. Лъэпкэ искуствэр зышигъошшэгъонхэр фестивалым рагъэблагъэх, ыпкэ хэмийлэу зэнэкъоукъум епльянхэ альэкъышт.

Зэхэшшагъэр ыкыдзыгъэ-гъэкырэр: Адыгэ Республикаем лъэпкэ Юфхэмкіэ, Икыб къэралхэм ашып-пэсурэ тильэпкэ-гъухэм адярьиэ зэпхынгъэхмкіэ ыкыдзыбар жыгъэм иамалхэмкіэ и Комитет

Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кіэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчыагъэх 5-м емыхъухэрэ ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифттыр 12-м нахь цыкунэу щытэп. Мы шахъэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэкегъэлжыхы. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр: Урысые Федерацием хэутын Юфхэмкіэ, телерадиокъетынхэмкіэ ыкыдзыгъэ-Ісыкырэм амалхэмкіэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэгъэлжыхы. Шапл, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъятыгъэр: ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкіемкіи пчагъэр 4129
Индексхэр П 4326
П 3816
Зак. 2599

Хэутынм узцы-кэтхэнэу щыт уахтэр Сыхъатыр 18.00

Зыщаушихъятыгъэр уахтэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъафит Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъафит итуадзэр Мэцлээко С. А.

Пшъэдэкыр зыхъырэ секретарыр Жакіемыкъо А. З.